Medicinski fakultet u Rijeci

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN
2024/2025

Za kolegij

Fizika medicinske dijagnostike

Studij:	**Medicina (R)** Sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij
Katedra:	**Katedra za medicinsku fiziku i biofiziku**
Nositelj kolegija:	**prof. dr. sc. Jurković Slaven, spec. med. fiz.**
Godina studija:	**3**
ECTS:	**1**
Stimulativni ECTS:	**0 (0.00%)**
Strani jezik:	**Ne**

Podaci o kolegiju:

Kolegij Fizika medicinske dijagnostike je obavezni kolegij na 3. godini Integriranog preddiplomskog i diplomskog studija Medicine. Nastava je organizirana je u obliku predavanja (6 sati) i seminara (9 sati), ukupno 15 sati (1 ECTS) i održava se u ljetnom semestru, od 6. do 11. tjedna. Svi oblici nastave su obavezni.

Cilj kolegija je prikazati osnove fizikalnih fenomena koji stoje u pozadini dobivanja kvalitetne dijagnostičke informacije (ionizirajuće zračenje, ultrazvuk, nuklerana magnetska rezonancija) te definirati osnovne metode medicinske dijagnostike i tehnike oslikavanja. Ukazati na različite načine prikupljanja podataka potrebnih za dobivanje kvalitetne dijagnostičke informacije, njihovu obradu i različite načine prikaza. Upoznavanje s načinom primjene ionizirajućeg zračenja za terapiju onkoloških bolesnika i ultrazvuka u fizikalnoj terapiji. Naglasti važnost uspostave sustava osiguranja kvalitete i njegove redovite provedbe u svrhu postizanja i održavanja kvalitetne medicinskog postupka.

ISHODI UČENJA ZA KOLEGIJ:
Nakon položenog ispita, student će biti osposobljen:

KOGNITIVNA DOMENA – ZNANJE
1. . opisati interakcije različitih elektromagnetskih i čestičnih zračenja sa živim tkivima čovjeka
2. prepoznati fizikalne osnove nuklearne magnetske rezonancije
3. objasniti princip upotrebe rendgenskog zračenja kao dijagnostičke metode
4. nabrojati mogućnosti upotrebe ultrazvuka
5. diskutirati temeljne principe najvažnijih tehnologija i dijagnostičkih postupaka
6. raspraviti prednosti i nedostatke pojedinih dijagnostičkih metoda
7. odabrati upotrebu pojedine dijagnostičke metode

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Fizikalne osnove metoda medicinske dijagnostike i terapije:

a. ionizirajuće zračenje-ionizacija materije, mehanizimi nastanka, vrste ionizirajućeg zračenja i njihove karakteristike, mehanizmi međudjelovanja X-zraka s materijom, detekcija, bioefekti i osnovni principi zaštite
b. ultrazvuk-način nastanka i karakteristike, energija i intenzitet ultrazvučnog vala, širenje, slabljenje i raspršenje ultrazvučnog vala, Dopplerov efekt, detekcija i bioefekti
c. nuklearna magnetska rezonancija-magnetizacija, spin jezgre, rezonancija, ponašanje jezgre u magnetskom polju, Larmourova frekvencija, vremena relaksacije i detekcija.

OBLICI NASTAVE I METODE UČENJA:
Nastava se održava po hibridnom modelu nastave. 60% nastave predavanja i seminara ide u živo, a 40% online preko platforme MS Teams.

Popis obvezne ispitne literature:

1. S., Jurković, Đ. Smilović Radojčić, D. Dundara Debeljuh: Ionizirajuće i neionizirajuće zračenje. Fizikalne osnove za nefizičare. Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2023.
2. P. Allisy-Roberts, J. Williams: Farr's Physics for medical imaging, 2 nd edition, Elsevier Ltd, Edinburgh, 2008.
3. Brnjas-Kraljević: Fizika za studente medicine, I dio Struktura materije i dijagnostičke metode, Medicinska naklada, Zagreb, 2001.
4. Jerry L. Prince, Jonathan M. Links: Medical Imaging Signal and Systems, Pearson Prentice Hall, 2006

Popis dopunske literature:

1. D.R. Dance, S. Cristofides; A.D.A.Maidment, I.D.McLean, K.H.Ng: Diagnostic Radiology Physics-A Handbook fo Teachers and Students,
http://www-pub.iaea.org/MTCD/Publications/PDF/Pub1564webNew-74666420.pdf
2. D.L. Bailey, J.L. Humm, A. Todd-Pokropek, A. van Aswegen: Nuclear Medicine Physics-A Handbook for Teachers and Students,
http://www-pub.iaea.org/MTCD/publications/PDF/Pub1617web-1294055.pdf
3. E.B. Podgorsak: Radiation oncology Physics-A Handbook for Teachers and Students,
http://wwwpub. iaea.org/mtcd/publications/pdf/pub1196_web.pdf
4. B. Breyer: Medicinski dijagnostički ultrazvuk, Školska knjiga, Zagreb, 1991
5. P. Fish: Physics and Instrumentation of Diagnostic Medical Ultrasound, John Wiley & Sons, 1996.
6. C.R. Hill, J.C. Bamber, G.R. ter Haar: Physical Principles of Medical Ultrasonics, John Wiley & Sons, 2004.
7. Šantić: Biomedicinska elektronika, Školska knjiga, Zagreb, 1995.
8. I. Fučkan: Magnetska rezonancija, Priprema i planiranje pregleda, Tko zna zna d.o.o., Zagreb, 2012.
9. Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost,
http://cms.dzrns.hr/zastita_od_zracenja/kontrola_kvalitete

Nastavni plan:

Predavanja popis (s naslovima i pojašnjenjem):

P1 Fizikalne karakteristike ultrazvuka

Ishodi učenja:
Upoznati se s fizikalnim principima na kojima se temelji primjena ultrazvuka u dijagnostici, razlikovati i znati objasniti piezoelektrični i obrnuti piezoelektrični efekt.

P2 Bioefekti, dozimetrija i sigurnost ultrazvuka. Nove metode u ultrazvučnoj dijagnostici

Ishodi učenja:
Upoznati se s djelovanjem ultrazvuka na organizam, osnovnim pojmovima i veličinama vezanim za osiguranje kvalitete ultrazvučnog snopa. Proširiti znanja o metodama ultrazvučne dijagnostike.

P3 Osnove fizike ionizirajućeg zračenja

Ishodi učenja:
Upoznati se s ciljem kolegija i osnovnim povijesnim činjenicama vezanim za primjenu fizike u medicinskoj dijagnostici i terapiji, s naglaskom na primjenu ionizirajućeg zračenja. Proširiti znanja vezana za način nastanka i vrste ionizirajućeg zračenja. Na temelju karakteristika pojedine vrste ionizirajućeg zračenja spoznati mogućnost primjene i polje medicine u kojem se može koristiti.

P4 Međudjelovanje indirektno ionizirajućeg zračenja s materijom

Ishodi učenja:
Spoznati fizikalne parametre na temelju kojih je moguće razlikovati indirektno i direktno ionizirajuća zračenja. Ponoviti osnovne karakteristike elektromagneskog zračenja. Proširiti znanja o mehanizmima međudjelovanja indirektno ionizirajućeg zračenja (X i gama zračenje) s materijom i načinom na koji je to iskorišteno u medicini

P5 Dozimetrija, principi zaštite od zračenja, osiguranje kvalitete

Ishodi učenja:
Upoznati se s vrstama i principom rada različitih vrsta detektora ionizirajućeg zračenja. Usvajanje osnovnih principa zaštite od zračenja (ALARA princip). Spoznaja o važnosti sustava osiguranja kvalitete uporabe ionizirajućeg zračenja za ishod medicinskog postupka

P6 Magnetna svojstva jezgri, jezgra u vanjskom magnetnom polju, indukcija, rezonancija, relaksacijska vremena

Ishodi učenja:
Proširiti znanja o magnetskim svojstvima jezgara i njihovom ponašanju u vanjskom magnetskom polju.
Usvojiti osnove fizikalnih procesa vezane za primjenu nuklearne magnetske rezonancije u medicini. Definirati osnovne parametre za oslikavanje magnetskom rezonancijom

Seminari popis (s naslovima i pojašnjenjem):

Seminar 1.

Ultrazvučni ehoskopi
Uređaji na Dopplerovom načelu
Bioefekti, dozimetrija i sigurnost ultrazvuka
Nove metode u ultrazvučnoj dijagnostici
Primjena ultrazvuka u medicinskoj terapiji
Osiguranje kvalitete ultrazvučnih snopova koji se koriste u dijagnostici i terapiji

Seminar 2

Sustavi za prikaz dijagnostičke informacije: film/folija, CR, DDR
Uređaji za klasičnu radiografiju
Uređaji za dijaskopiju
Sustavi za intervencijsku radiologiju
Uređaji za mamografiju
Uređaji za računalnu tomografiju

Seminar 3.

Uređaji za jednofotonsku emisijsku tomografiju (SPECT)
Uređaji za pozitronsku emisijsku tomografiju (PET)
Uređaji za oslikavanje magnetskom rezonancijom
Radiološki uređaji za planiranje radioterapije
Linearni akcelerator u radioterapiji
Sustav osiguranja kvalitete uporabe ionizirajućeg zračenja-praktični aspekti

Obveze studenata:

Sve obavijesti o provođenju kolegija, kao i nastavni materijali bit će dostupni na sustavu za e-učenje Merlin. Studenti trebaju redovito posjećivati navedeni sustav kako bi bili na vrijeme informirani o svim činjenicama ili promjenama koje se tiču kolegija. Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave. Svaki student je dužan izraditi seminarski rad i izložiti ga pred svojom seminarskom grupom.

POHAĐANJE NASTAVE:
Nastava je organizirana prema rasporedu objavljenom na sustavu za e-učenje Merlin i INP aplikaciji Medicinskog fakulteta u Rijeci. Prisustvovanje predavanjima, seminarina, vježbama i međuispitima je obavezno te se za svaki od navedenih oblika nastave zasebno vodi evidencija za svakog studenta. Svi navedeni oblici nastave započinju u točno naznačeno vrijeme prema navedenom rasporedu te će kašnjenje biti tretirano kao izostanak. Ulasci/izlasci tijekom održavanja nastave se ne uvažavaju.
Student može opravdano izostati do 30 % sati predviđenih zasebno za vježbe, seminare i predavanja, isključivo zbog zdravstvenih razloga, što se opravdava liječničkom ispričnicom (uključujući izostanke s međuispita). Ako student neopravdano izostane s više od 30 % nastave po pojedinom obliku nastave (_ sati predavanja, _ sati seminara, _ sata vježbi), ne može nastaviti praćenje kolegija i gubi mogućnost izlaska na završni ispit (0 ECTS bodova, ocjena F).

POSEBNE ODREDBE ZA ONLINE NASTAVU:
Shodno trenutno važećim “Preporukama za primjereno ponašanje u virtualnim sustavima za provođenje online nastave i ostalim oblicima rada u virtualnom okruženju” Sveučilišta u Rijeci (3.3.2021.), određeni oblici nastave će biti održani u online okruženju u realnom vremenu prema objavljenom rasporedu. Predavanja, seminari i vježbe će se održavati na platformi MS Teams, a studenti trebaju imati uključenu kameru čitavo vrijeme trajanja nastave, te mikrofon u trenutku interakcije. Ponovljena nemogućnost uključivanja kamere i/ili mikrofona bit će tretirana kao izostanak.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

Kolegij bez ocjenjivanja
Rad studenata se ne ocjenjuje, već se vrednuje kroz izradu seminarskog rada i prezentiranje istog. Uspješno savladan kolegij označava se kao položen.

ZAVRŠNI ISPIT:
Završnom ispitu ne mogu pristupiti studentice i studenti koji:
• Nisu izradili seminar i nisu ga prezentirali pred grupom i koji imaju 30 % i više neopravdanih izostanaka s nastave
Takav student/ica ocjenjuje se ocjenom F (neuspješan), ne može steći ECTS bodove niti izaći na završni ispit, odnosno mora predmet ponovno upisati naredne akademske godine.

Završnom ispitu mogu pristupiti studenti/ce koji:
• su izradili seminar koji je pozitivno vrednovan i uspješno ga prezentirali pred grupom.

Završni ispit je dovoljno prijaviti preko studomata i ako su zadovoljeni prethodno spomenuti uvijeti u ISVU sustav se upisuje “položeno”.

KONAČNA OCJENA:
Studenima koji su izradili seminar koji je pozitivno vrednovan i uspješno ga prezentirali pred grupom u ISVU sustav se upisuje "položeno".

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA:
Nastavnici i suradnici su svakodnevno tijekom radnog vremena dostupni putem e-mail adresa za sva pitanja koja se tiču nastave.
izv. prof. dr. sc. Slaven Jurković slaven.jurkovic@uniri.hr
prof. dr. sc. Gordana Žauhar gordana.zauhar@uniri.hr
Marijana Majetić , viša laborantica marijana.majetic@uniri.hr - administrator

Svi sadržaji vezani uz nastavu nalaze se na portalu Merlin 2024./2025.

AKADEMSKA ČESTITOST:
Očekuje se da će nastavnik poštivati Etički kodeks Sveučilišta u Rijeci, a studenti Etički kodeks za studente Sveučilišta u Rijeci.

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE 2024/2025

Fizika medicinske dijagnostike

Predavanja (mjesto i vrijeme / grupa)	**Seminari** (mjesto i vrijeme / grupa)
07.04.2025	
P1 Fizikalne karakteristike ultrazvuka: • P14 - PATOLOGIJA predavaonica (12:15 - 13:00) [149] ○ FMD	
prof. dr. sc. Žauhar Gordana, prof. fizike i kemije [149]	
14.04.2025	
P2 Bioefekti, dozimetrija i sigurnost ultrazvuka. Nove metode u ultrazvučnoj dijagnostici: • P14 - PATOLOGIJA predavaonica (12:15 - 13:00) [149] ○ FMD	
prof. dr. sc. Žauhar Gordana, prof. fizike i kemije [149]	
23.04.2025	

	Seminar 1.:
	• P05 (08:15 - 10:45) [149]
	  ○ FMDG3
	• P05 (10:45 - 13:15) [149]
	  ○ FMDG4

prof. dr. sc. Žauhar Gordana, prof. fizike i kemije [149]	
24.04.2025	
	Seminar 1.: • P04 (08:00 - 10:30) [149] ○ FMDG1
prof. dr. sc. Žauhar Gordana, prof. fizike i kemije [149]	
25.04.2025	

	Seminar 1.:
	• P04 (08:15 - 10:45) [149]
	  ○ FMDG2
	• P04 (11:00 - 13:30) [149]
	  ○ FMDG5

prof. dr. sc. Žauhar Gordana, prof. fizike i kemije [149]	
28.04.2025	

P3 Osnove fizike ionizirajućeg zračenja:
• P14 - PATOLOGIJA predavaonica (12:15 - 14:00) [252]
  ○ FMD
 	
P4 Međudjelovanje indirektno ionizirajućeg zračenja s materijom:
• P14 - PATOLOGIJA predavaonica (12:15 - 14:00) [252]
  ○ FMD
	Seminar 2:
	• ONLINE (14:30 - 16:45) [252]
	  ○ FMDG1
	• ONLINE (17:00 - 19:00) [252]
	  ○ FMDG5

prof. dr. sc. Jurković Slaven, spec. med. fiz. [252]	
30.04.2025	

	Seminar 2: • ONLINE (08:15 - 10:45) [252] ○ FMDG3 • ONLINE (11:15 - 13:45) [252] ○ FMDG4
prof. dr. sc. Jurković Slaven, spec. med. fiz. [252]	
02.05.2025	
	Seminar 2: • ONLINE (08:15 - 10:45) [252] ○ FMDG2
prof. dr. sc. Jurković Slaven, spec. med. fiz. [252]	
05.05.2025	
P5 Dozimetrija, principi zaštite od zračenja, osiguranje kvalitete: • P14 - PATOLOGIJA predavaonica (12:00 - 13:45) [252] ○ FMD P6 Magnetna svojstva jezgri, jezgra u vanjskom magnetnom polju, indukcija, rezonancija, relaksacijska vremena: • P14 - PATOLOGIJA predavaonica (12:00 - 13:45) [252] ○ FMD	Seminar 3.: • ONLINE (09:15 - 11:45) [252] ○ FMDG5
prof. dr. sc. Jurković Slaven, spec. med. fiz. [252]	
07.05.2025	
	Seminar 3.: • ONLINE (08:00 - 10:10) [252] ○ FMDG3 • ONLINE (12:15 - 14:00) [252] ○ FMDG4
prof. dr. sc. Jurković Slaven, spec. med. fiz. [252]	
08.05.2025	
	Seminar 3.: • ONLINE (08:15 - 10:45) [252] ○ FMDG1
prof. dr. sc. Jurković Slaven, spec. med. fiz. [252]	
09.05.2025	
	Seminar 3.: • ONLINE (08:15 - 10:45) [252] ○ FMDG2
prof. dr. sc. Jurković Slaven, spec. med. fiz. [252]	

Popis predavanja, seminara i vježbi:

PREDAVANJA (TEMA)	Broj sati	Mjesto održavanja

P1 Fizikalne karakteristike ultrazvuka	1	P14 - PATOLOGIJA predavaonica
P2 Bioefekti, dozimetrija i sigurnost ultrazvuka. Nove metode u ultrazvučnoj dijagnostici	1	P14 - PATOLOGIJA predavaonica
P3 Osnove fizike ionizirajućeg zračenja	1	P14 - PATOLOGIJA predavaonica
P4 Međudjelovanje indirektno ionizirajućeg zračenja s materijom	1	P14 - PATOLOGIJA predavaonica
P5 Dozimetrija, principi zaštite od zračenja, osiguranje kvalitete	1	P14 - PATOLOGIJA predavaonica
P6 Magnetna svojstva jezgri, jezgra u vanjskom magnetnom polju, indukcija, rezonancija, relaksacijska vremena	1	P14 - PATOLOGIJA predavaonica

SEMINARI (TEMA)	Broj sati	Mjesto održavanja
Seminar 1.	15	P04 P05
Seminar 2	15	ONLINE
Seminar 3.	15	ONLINE

ISPITNI TERMINI (završni ispit):

1.	25.06.2025.
2.	08.07.2025.
3.	12.09.2025.